

□ Czas czytania: 8 min.

Aby poznać księdza Bosko i jego dzieło, nieodzowne jest sięgnięcie do źródeł. Im bardziej oddalamy się chronologicznie od początku, tym ważniejszy jest powrót do nich. Jak we wszystkich innych podobnych przypadkach, sięgnięcie do źródeł pierwotnych – rękopisów i oryginałów – jest możliwe tylko dla nielicznych badaczy, którzy są przygotowani i mają czas, aby poświęcić się temu wymagającemu zadaniu. Dla ogromnej większości miłośników księdza Bosko i charyzmatu salezjańskiego źródłami są opracowania stworzone przez jego pierwszych badaczy. W tym artykule zatrzymamy się na przedstawieniu jednego z najważniejszych z tych źródeł, *Pamiętników Biograficznych św. Jana Bosko*, pozostawiając inne źródła salezjańskie na kolejne artykuły.

Pamiętniki Biograficzne św. Jana Bosko zostały napisane w latach 1898-1939 przez trzech autorów: ks. Jana Baptystę LEMOYNE (1839-1916), t. I-IX, ks. Angelo AMADEI (1868-1945), t. X, ks. Eugenio CERIA (1870-1957), t. XI-XIX. Do tych dziewiętnastu tomów dodano jeszcze dwa: indeks analityczny opracowany przez ka. Ernesto FOGLIO (1891-1947) i opublikowany w 1948 r. oraz indeks alfabetyczny opracowany przez ks. Pietro CICCARELLI (1915-2001) i opublikowany w 1972 r.

Pamiętniki te są wynikiem szeroko zakrojonych badań prowadzonych przez ponad 42 lata i zostały przedstawione chronologicznie, według różnych okresów życia św. Jana Bosko, z wyjątkiem trzech ostatnich tomów, co widać w poniższej tabeli.

Tom	Autor	Lata, o których mówią	Rok publikacji	Liczba stron
1	G.B. LEMOYNE	1815-1840	1898	523
2	G.B. LEMOYNE	1841-1846	1901	586
3	G.B. LEMOYNE	1847-1850	1903	652
4	G.B. LEMOYNE	1850-1853	1904	755
5	G.B. LEMOYNE	1854-1858	1905	940

6	G.B. LEMOYNE	1858-1861	1907	1079
7	G.B. LEMOYNE	1862-1864	1909	905
8	G.B. LEMOYNE	1865-1867	1912	1079
9	G.B. LEMOYNE	1868-1870	1917	1000
10	A. AMADEI	1871-1874	1939	1378
11	E. CERIA	1875	1930	619
12	E. CERIA	1876	1931	708
13	E. CERIA	1877-1878	1932	1012
14	E. CERIA	1879-1880	1933	850
15	E. CERIA	1881-1882	1934	863
16	E. CERIA	1883-1884	1935	724
17	E. CERIA	1884-1885	1936	901
18	E. CERIA	1886-1888	1937	878
19	E. CERIA	1888-1938	1939	454
20	E. FOGLIO		1948	620
21	P. CICCARELLI		1972	382

Skierowano pod adresem tych pism wiele krytycznych uwag, ale być może musimy wziąć pod uwagę czas i okoliczności, w jakich zostały napisane, w przeciwnym razie ryzykujemy, że popadniemy w całościowe odrzucenie tego źródła, nie znając nawet powodów niektórych krytycznych uwag.

Przede wszystkim musimy uznać, że kryteria, jakimi kierowali się autorzy w swoich badaniach, były kryteriami z ich czasów, z ówczesnych środków, z ich zaletami i wadami, różniącymi się od dzisiejszych kryteriów naukowych.

Musimy wziąć pod uwagę okoliczności, w jakich powstały te tomy: zaledwie dwa lata po śmierci księdza Bosko, 3.06.1890 r., zpszał otwarty proces beatyfikacyjny. Dekret o heroiczności snót został ogłoszony 20.02.1927, beatyfikacja miała miejsce 02.06.1929, a kanonizacja 01.04.1934. Jest to mniej więcej ten sam okres, w którym powstały *Pamiętniki biograficzne*. Wyraźnie widać troskę autorów o to, aby nie utrudniać procesu kanonizacyjnego.

Można również powiedzieć, że Zgromadzenie Salezjańskie było w powijakach i pierwsi salezjanie potrzebowali zachęty, co również tłumaczy pewien triumfalizm w ich pismach.

Ponadto wszyscy trzej autorzy znali księdza Bosko i, jak wielu innych, darzyli go prawdziwym synowskim uczuciem, które wyraźnie wpłynęło na styl ich pisma, ale nie skłoniło ich to do pisania kłamstw lub wprowadzania czytelników w błąd.

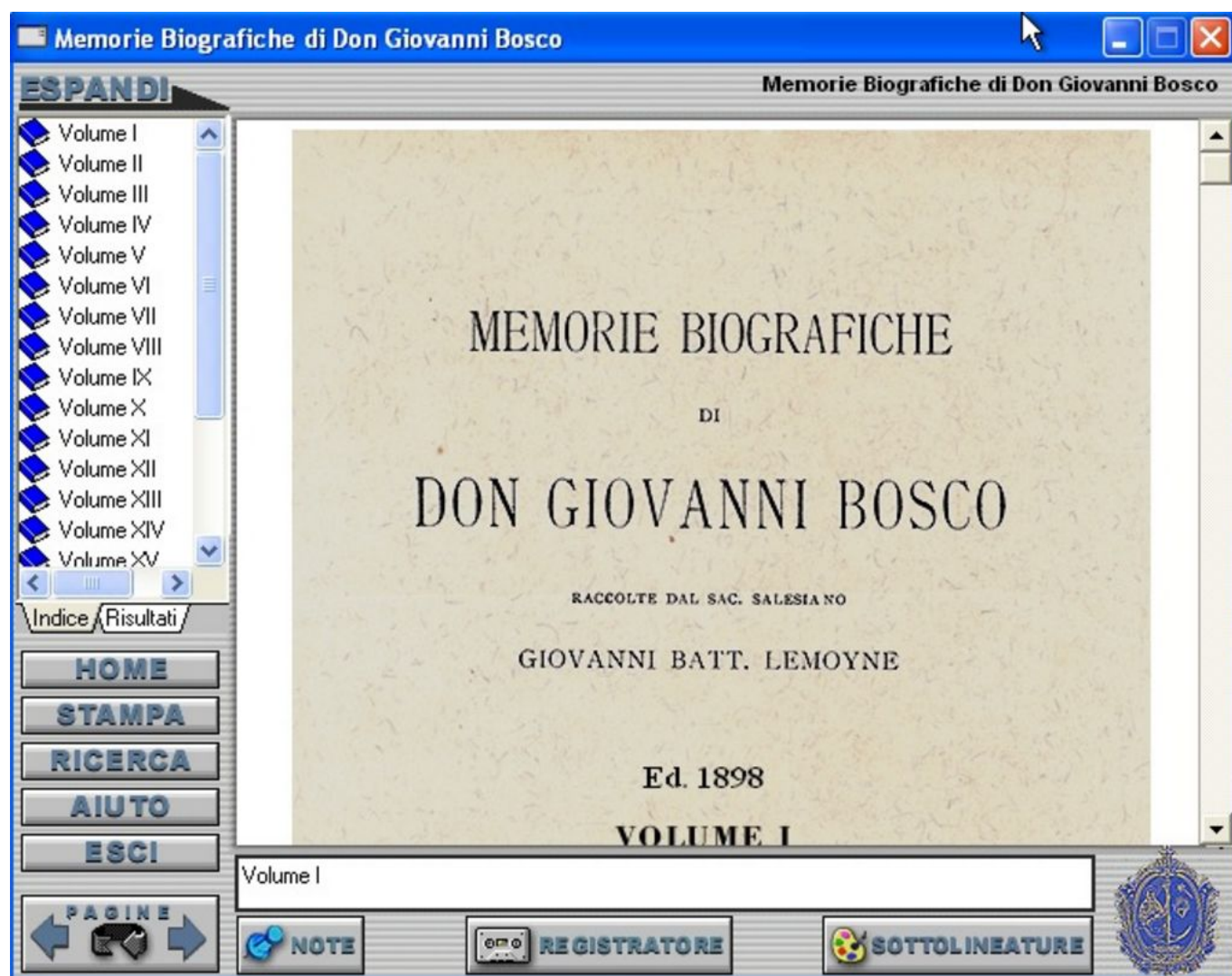
O życiu i dziełach świętego, jako tako, bardzo trudno jest pisać. Jeśli jest to święty tak „przedsiębiorczy” jak ksiądz Bosko, sprawa staje się jeszcze bardziej skomplikowana. Ponieważ święci, z definicji, powiedziałbym, są tymi, których wola jest zjednoczona z Bogiem, a zrozumienie świętych oznacza w pewnym sensie zrozumienie planów Boga. Opowiedzenie życia świętego bez odniesienia do boskich natchnień, które otrzymuje i prawdziwych cudów, których dokonuje, jest prawie niemożliwe. A nadprzyrodzone wydarzenia, o których mowa w *Pamiętnikach Biograficznych*, to tylko ułamek tego, co się wydarzyło, ponieważ sami święci robią wszystko, aby je ukryć. Wystarczy przypomnieć sobie epizod z „[tabletkami chlebowymi](#)” księdza Bosko.

Ale wszystkie te wpływy, okoliczności i trudności nie umniejszają wartości tego monumentalnego dzieła trwającego czterdzieści dwa lata, które wydało swoje owoce, widoczne w całych pokoleniach salezjanów i dzieci duchowości salezjańskiej.

Nie wszyscy jednak mieli możliwość posiadania tych pism na wyciągnięcie ręki. Ale dzisiejsze technologie pozwalają nam rozpowszechniać te źródła z łatwością, jakiej nigdy wcześniej sobie nie wyobrażaliśmy. Chcielibyśmy przedstawić te zasoby, ale ponieważ w Internecie dostępnych jest tak wiele wersji *Pamiętników Biograficznych*,

potrzebne jest wyjaśnienie, a także wskazanie, gdzie można je przeczytać, skonsultować lub pobrać z Internetu w różnych językach.

Pierwsza zdigitalizowana wersja(1.1) *Pamiętników Biograficznych* w języku włoskim została stworzona przez Dykasterię ds. Komunikacji w 2000 roku i była przedstawiona na płycie CD, zawierającej własne oprogramowanie, które można było zainstalować. Był to zeskanowany tekst papierowy, w którym dokonano automatycznego rozpoznania znaków, niezbyt dokładnego, przy użyciu ówczesnych środków. Wraz z pojawieniem się systemu operacyjnego Windows Vista w 2006 roku, stał się on bezużyteczny z powodu niekompatybilności.

Druga wersja(1.2) została wykonana w 2005 roku na podstawie skanu wykonanego w 2000 roku. Ta ulepszona wersja została umieszczona w tym samym roku na stronie sdb.org, gdzie nadal można ją znaleźć w formacie MsWord i PDF. Można ją znaleźć [TUTAJ](#). Prawie wszystkie inne włoskie wersje publikowane na innych stronach internetowych lub przekazywane „z rąk do rąk” mają tę wersję za źródło.

Trzecia wersja (1.3), jeszcze bardziej ulepszona, została ukończona w 2009 roku. Na tej wersji zostały sporządzone konkordancje wszystkich dwudziestu tomów, opublikowane [TUTAJ](#).

Czwarta i ostatnia wersja (1.4) została ukończona w 2013 roku. Ta ostatnia wersja została opublikowana na stronie donboscasantosanto.eu w formacie PDF. Można ją znaleźć [TUTAJ](#). Jako najnowsza, jest to wersja najbardziej dokładna i wolna od błędów.

Istnieje **jeszcze jedna włoska wersja (2)**, której źródłem jest nowy skan wykonany w 2018 roku, z automatycznym rozpoznawaniem znaków, który można znaleźć [TUTAJ](#).

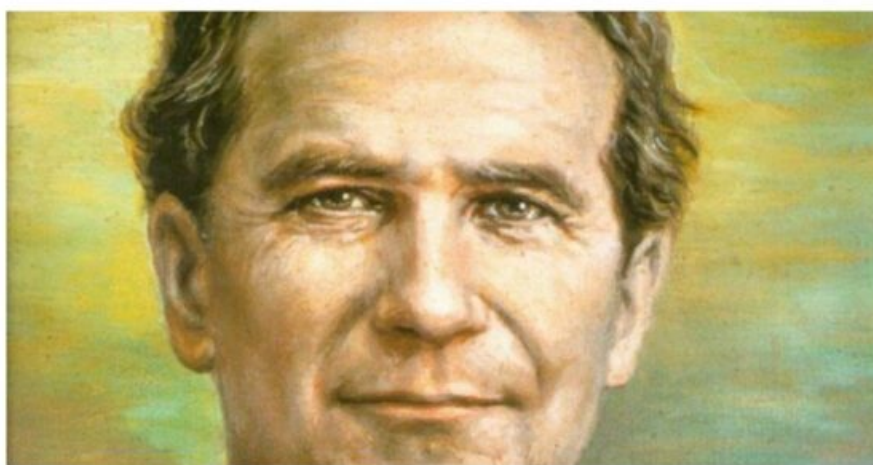
W tym roku, 2023, została ukończona **nowa wersja (1.5)** *Pamiętników biograficznych*, począwszy od drugiej wersji, z 2005 r., którą można znaleźć na stronie sdb.org. Została ona poprawiona przez ks. Roberto DOMINICI, sdb, z Inspektorii Sycyliskiej, po długim okresie pracy nad nią. W odróżnieniu od poprzednich wersji, ma ona tę szczególną cechę, że

- wszystkie tomy są prezentowane w jednym pliku, aby ułatwić wyszukiwanie (nawet jeśli rozmiar pliku jest duży); wyszukiwanie grup słów nie jest już utrudnione przez oznaczenia na stronach drukowanych i w nawiasach kwadratowych, jak w czterech poprzednich wersjach;
- wyszukiwanie jest bardzo szybkie, natychmiastowe, z Adobe Reader XI (choć nie z wcześniejszymi wersjami), a także szybkie z PDF-XChangeViewer;
- strony A4 pliku PDF są rozdzielone według objętości papieru; w ten sposób można je wykorzystać do wskazań bibliograficznych;
- istnieje ogólny spis treści, indeks, a także repertorium, wszystkie interaktywne.

Dziękujemy ks. Roberto, ponieważ udostępnił ją zarówno w formacie **PDF** (można ją pobrać [TUTAJ](#)), jak i w formacie **EPUB** (można ją pobrać [TUTAJ](#)).

**Giovanni Battista LEMOYNE voll. I-IX,
Angelo AMADEI vol. X,
Eugenio CERIA voll. XI-XIX
Con Repertorio a cura di Pietro Ciccarelli**

Memorie biografiche di Don Giovanni Bosco

S E I

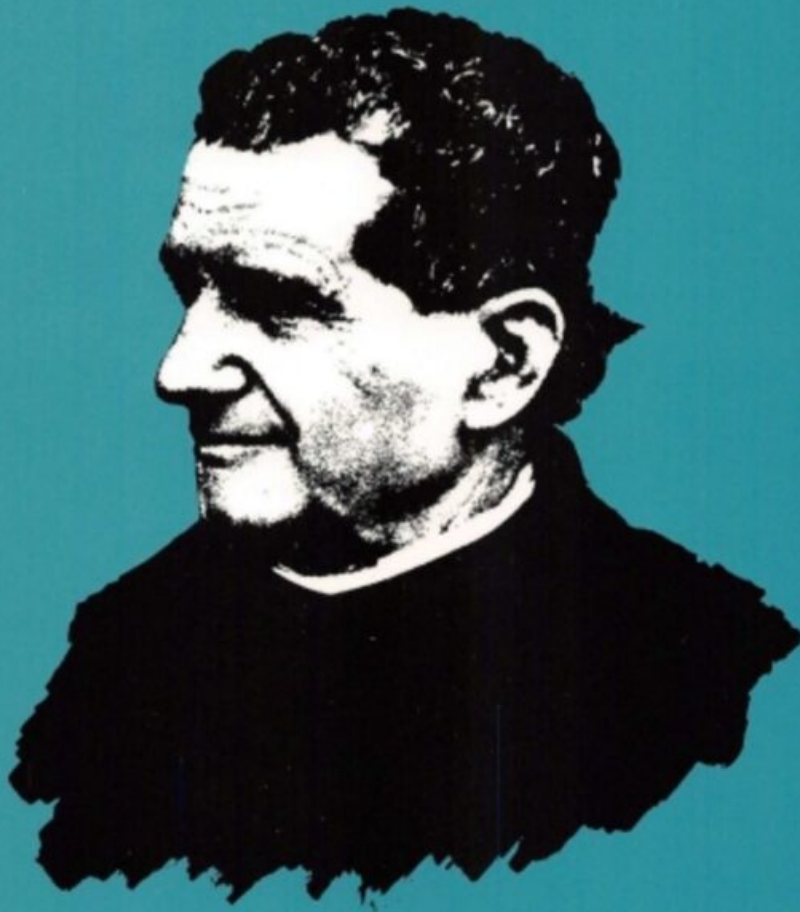
**Società editrice internazionale
Torino**

Trzeba powiedzieć, że **żadna z tych włoskich wersji cyfrowych nie jest taka sama jak oryginał**, ale są to częściowe ręczne poprawki zeskanowanych tekstów, które są automatycznie rozpoznawane przez oprogramowanie OCR. Warto o tym wiedzieć, ponieważ wyszukiwanie tekstowe może nie dać absolutnie wszystkich wyników.

Pamiętniki Biograficzne w języku angielskim **w języku angielskim *The Biographical Memoirs of Saint John Bosco*** przetłumaczył ks. Felix Joseph PENNA, sdb (1904-1962), tomy I-XVI zostały wydane pod kierunkiem ks. Diego BORGATELLO, sdb (1911-1994), a tomy XVII-XIX pod kierunkiem ks. Vincenta Vinicio ZULIANI (1927-2011). Zostały one wydane przez Salesiana Publishers, INC. w New Rochelle, USA, w latach 1964-2003, w 18 tomach.

Pierwszą zeskanowaną wersję z możliwością wyszukiwania *Biographical Memoirs* w języku angielskim rozpoczął w 2015 r. ks. Paul LEUNG, sdb, z Hong Kong. Wersję tę można znaleźć [TUTAJ](#) lub [TUTAJ](#).

Druga zeskanowana wersja z możliwością wyszukiwania została wyprodukowana w 2023 roku i można ją znaleźć [TUTAJ](#).

VOLUME I - 1815-1840

THE BIOGRAPHICAL MEMOIRS

of Saint John Bosco

Memorias Biográficas de san Juan Bosco w języku hiszpańskim zostały przetłumaczone przez ks. José FERNÁNDEZ ALONSO, sdb (1885-1975) i ks. Basilio BUSTILLO CATALINA, sdb (1907-1998). Zostały one wydane przez Ediciones Don Bosco, Madryt, Hiszpania, w latach 1981-1998, w 19 tomach. Wraz z tomem XX dostarczono również płytę CD zawierającą wszystkie teksty dwudziestu tomów, w formacie cyfrowym. Wersja, którą znajdują Państwo [TUTAJ](#), jest pobrana w 2015 roku z tej płyty.

Druga zeskanowana wersja z możliwością wyszukiwania została wyprodukowana w 2018 roku i można ją znaleźć [TUTAJ](#).

Francuskojęzyczne *Memoires Biographiques de Jean Bosco* zostały przetłumaczone przez różnych autorów. Szczegółowo, t. II – tłumacz nieznany, t. IV – M. Yves LE COZ, sdb, salezjanin koadiutor (1916-2015), t. V – ks. Marceau PROU, sdb (1921-2016), t. XII – seur Joséphine Depraz, fma i t. XX, indeks analityczny – ks.

Philippe Frémin, sdb. Zostały one wydane przez Editrice SDB, w latach 1997-2017, w 5 tomach. Istnieje zamiar kontynuowania tłumaczenia pozostałych tomów. Zeskanowane tomy można pobrać [TUTAJ](#) i [TUTAJ](#).

MEMOIRES BIOGRAPHIQUES

DE

JEAN BOSCO

recueillis par

JEAN-BAPTISTE LEMOYNE
prêtre salésien

EDITION HORS COMMERCE

VOLUME II

SAN BENIGNO CANAVESE
ECOLE TYPOGRAPHIQUE ET LIBRAIRIE SALESIENNES

1901

Polskojęzyczne *Pamiętniki Biograficzne* zostały przetłumaczone przez ks. Czesława PIECZEŃCZYKA, SDB (1912-1993), w latach 1958-1972. Starsze wersje polskich przekładów pochodzą głównie z okresu II wojny światowej, kiedy to ks. prof. Wincenty Fęcki dokonał korekty pracy grupy salezjańskich studentów. Zostały one wydane w Pogrzebieniu, w Polsce, w 18 tomach.

Wersja cyfrowa pod redakcją ks. Stanisława Łobodźca i ks. Stanisława Gorczakowskiego została zainaugurowana 19 czerwca 2010 roku. Cały 18-tomowy zbiór można znaleźć [TUTAJ](#), a także [TUTAJ](#).

KS. JAN BAPTYSTA LEMOYNE

**MEMORIE BIOGRAFICHE
DI DON
GIOVANNI BOSCO**

**T O M I
1815 - 1841**

TLUMACZ KS. CZESŁAW PIECZEŃCZYK SDB

POGRZEBIEŃ 1968

Memórias Biográficas de São João Bosco w języku portugalskim są tłumaczone przez różnych tłumaczy od 2018 roku. Do tej pory (luty 2023) przetłumaczono i wydrukowano pierwsze dwanaście tomów, a pozostałe mają być wydrukowane do 2025 roku. Wydawcą jest Editora Edebê, Brasília, Brazylia. Na razie można je nabyć tylko [TUTAJ](#) lub [TUTAJ](#).

JOÃO BATISTA LEMOYNE

M E M Ó R I A S
BIOGRÁFICAS DE
SÃO JOÃO BOSCO

VOLUME I

editora
edebê

*Pamiętniki Biograficzne w języku słoweńskim **Biografskispominisv Janeza Boska*** zostały przetłumaczone przez ks. Valtera Bruno DERMOTA, sdb, salezjanina ze Słowenii (1915-1994) i wydrukowane w latach 2012-2022. Wydawcą jest Publisher Salve d.o.o. Ljubljana, Lublana, a cyfrowy zbiór 17 tomów można znaleźć online [TUTAJ](#) lub [TUTAJ](#).

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

1. ZVEZEK

LJUBLJANA 2012

Pamiętniki Biograficzne – **Memorie-ekniha w języku czeskim** zostały przetłumaczone w wyborze dokonany przez ks. Oldricha Josefa MED (1914-1991), sdb, salezjanina z Czech, w latach 80-tych. Tomy I- XIV zostały przedstawione w jednym pliku cyfrowym wraz ze *Wspomnieniami Oratorium św. Jana Bosko* i są dostępne online [TUTAJ](#) lub [TUTAJ](#).

Po stopách charismatického světce

Z knihy *Memorie Biografiche*
vybral a přeložil P. Oldřich Med, SDB

I.–V. díl

Biographische Gedenkschriften van de H. Johannes Bosco w języku **niderlandzkim** zostały przetłumaczone pod początkową opieką ks. Marcela BAERT, sdb (1918-2006) w Don Boscokring (Koło Księdza Bosko), na wydziale teologii w Oud-Heverlee (Belgia). Tłumacze, ks. Hubert ABRAMS, sdb (1913-1987), ks. Gerard GRIJSPEER, sdb (1896-1982), ks. Corneel NYSEN, sdb (1901-1985), J.H.P. Jacobs i dr J. Muys pracowali od 1961 r. do 1979 r., kiedy to zakończyli pracę; w 1991 r. wydano również repertorium alfabetyczne. Przetłumaczono i opublikowano 20 tomów, a wersja cyfrowa została ukończona w 2013 roku. Cały 20-tomowy zbiór można znaleźć [TUTAJ](#).

DON BOSCO

Leven en werken, aan de hand
van zijn gedenkschriften

door

G. B. LEMOYNE

EERSTE DEEL

Van zijn geboorte tot zijn eerste H. Mis

Pamiętniki Biograficzne w języku wietnamskim **Hồi Ký Tiểu Sử Thánh Gioan Bosco** zostały przetłumaczone pod opieką ks. Thinh Phuoc Giuseppe NGUYEN, sdb,

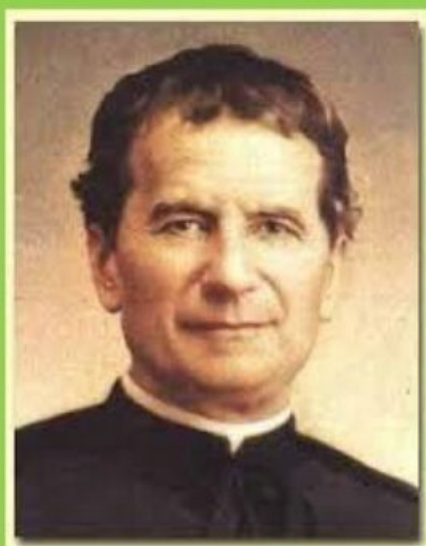
zgodnie z wersją włoską i angielską. Istnieje 10 przetłumaczonych tomów, z których opublikowano cztery; projekt tłumaczenia jest kontynuowany. Można je znaleźć [TUTAJ](#).

Giovanni Battista Lemoyne SDB

HỒI KÝ

TIỂU SỬ

THÁNH GIOAN BOSCO

Tập I

1815-1841

Pamiętniki Biograficzne w języku **chińskim** zostały przetłumaczone na 5 tomów. Nie ma informacji na temat digitalizacji.

Istnieją niepotwierdzone informacje o tłumaczeniach również na inne języki; gdy tylko sprawdzimy wiarygodność tych informacji, podzielimy się nimi.

Wszystkie te prace nad tłumaczeniem i rozpowszechnianiem *Pamiętników Biograficznych* wskazują nam, że są one i pozostaną głównym punktem odniesienia dla charyzmatu salezjańskiego. Ta imponująca praca skłania nas do wdzięczności tym, którzy przez lata angażowali się w pisanie, tłumaczenie, publikację, digitalizację i udostępnianie w Internecie wersji do pobrania lub konsultacji. Życzymy dobrej pracy tym, którzy nadal są zaangażowani w tę piękną służbę księdzu Bosko i charyzmatowi, ofiarując za nich małą modlitwę, gdy pamiętamy, ile łask otrzymaliśmy dzięki tym pismom.